

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

«ПЕДАГОГІКА ТА МИСТЕЦТВО ВИКЛАДАННЯ
У ВИЩІЙ ШКОЛІ»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітній ступінь	Магістр
Статус дисципліни	Нормативна
Група	I MC-31
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Соціально-гуманітарних дисциплін
Викладач курсу	Берест Роман Ярославович – доктор історичних наук, професор
Контактна інформація викладача	r.berest@lma.edu.ua berest_liet@ukr.net 0674214679
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet, або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120 Модулів – 2 Рік підготовки – 1 Семестр – 2 Лекції – 30 Практичні заняття – 26 год. Самостійна робота – 64 год.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Педагогіка та мистецтво викладання у вищій школі» є нормативною дисципліною з спеціальності 223 Медсестринство. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти необхідні знання й вміння теоретичного та практичного застосування педагогічної майстерності у вищій школі.
Мета та цілі курсу	Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка та мистецтво викладання у вищій школі» є формування педагогічної компетентності майбутніх фахівців, отримання знань про основні категорії педагогіки, методи, засоби та сучасні педагогічні технології, а також ознайомлення студентів з основними проблемами педагогіки на сучасному етапі розбудови суспільства; надання можливості студентам не лише оволодіти системою педагогічних знань, ознайомити їх з загальними поняттями та закономірностями розвитку, формування особистості у освітньому процесі, а й забезпечити формування на цій основі педагогічних вмінь та навичок

	<p>застосування їх у професійній діяльності, що є одним з важливих елементів у підготовці майбутніх сестер медичних-магістрів.</p> <p>Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • походження та розвиток педагогічної науки; • ретроспективний аналіз розвитку медичної вітчизняної та зарубіжної педагогічної думки; • сутність педагогічних категорій; • закономірності розвитку особистості, особливості взаємодії з пацієнтами; • основи медичної педагогіки; • педагогічне спілкування, його стилі та рівні, фактори, що сприяють та перешкоджають спілкуванню; • сутність, структуру процесу навчання як співпраці педагога студентів з урахуванням медичного фаху; • сфери навчання та етапи освітнього процесу в медсестринстві. <p>Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати методи та прийоми організації педагогічної взаємодії; • володіти технікою спілкування та розв'язання конфліктних ситуацій в практичній діяльності медичного спеціаліста; • визначати, планувати структуру, зміст навчального заняття відповідно до дидактичних цілей; • проектувати процес навчання в конкретних формах, оцінювати ефективність та результативність освітнього процесу; • достеменно володіти мистецтвом спілкування, умінням говорити, слухати, пояснювати, запевняти, вчити тощо.
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>Студент повинен повністю засвоїти професійно-орієнтований теоретичний матеріал, здобути практичні навички логічного формулювання думки, вживати у майбутній професійній діяльності логіку та правила викладу навчального матеріалу, маловідомих термінів, висловів та мови професійного спрямування, необхідних для формування педагогічної мовної та мовленнєвої компетенції.</p> <p>Студент повинен оволодіти знаннями, додатково здобутими з професійної медичної літератури, довідкових видань, інтернет-ресурсів та інших джерел.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності. Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології. Під час проведення занять здобувачі вищої освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, чітко дотримуються встановлених правил внутрішнього розпорядку Академії. В процесі боротьби з епідемією COVID-19 та її вірусними мутаціями виконують всі настанови та правила протиепідемічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики і ін. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.</p>

Відвідування занять. Студенти повинні відвідувати усі лекції, семінари/практичні/лабораторні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість та її причину бути присутньому на занятті.

Політика дедлайну. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.

Порядок відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача.

Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. Загальні основи педагогіки вищої школи

Змістовий модуль 1. Вступ до педагогіки вищої школи

ЛЕКЦІЇ

Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука.

Предмет, функції та завдання педагогіки вищої школи. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи. Педагогіка вищої медичної освіти.

Тема 2. Методи науково-педагогічних досліджень.

Поняття методу науково-педагогічного дослідження. Основні методи науково-педагогічних досліджень: психолого-педагогічне спостереження, педагогічний експеримент, психолого-педагогічний тест, соціологічні і педагогічні анкети та ін. Характеристика основних методів в педагогіці вищої школи. Етапи дослідження.

Тема 3. Історія педагогічної науки.

Виникнення науки про виховання, навчання й освіту. Педагогіка Античності. Педагогіка середньовіччя. Педагогіка в епоху Відродження. Педагогіка в епоху Просвітництва. Педагогіка у XIX – поч. XX ст. Актуальні ідеї сучасної педагогіки.

Тема 4. Основи історії педагогіки України.

Народно-педагогічні уявлення праукраїнців. Культурний і просвітній розквіт Київської Русі. Розвиток педагогічної думки в епоху культурного відродження України (XVI – XVIIIст.). Українська освіта і педагогіка наприкінці XVIII - на початку XX ст. Уроки XX ст.: шлях до національної школи.

Тема 5. Соціально-історичні характеристики розвитку вищої педагогічної освіти в Україні.

Класичні університети України періоду нової та новітньої історії. Педагогічна освіта в Україні радянського періоду. Відродження національної педагогічної освіти в незалежній Україні. Вхідження України у Європейський освітній простір. Ступенева педагогічна освіта.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1. Педагогіка як наука про виховання, її встановлення та розвиток.

Виникнення педагогіки як науки її становлення та розвиток. Предмет і основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук. Структура і галузі педагогіки. Міжпредметні зв'язки. Джерела педагогіки.

Тема 2. Методи науково-педагогічного дослідження.

Поняття та класифікація методів науково-педагогічних досліджень. Метод, методика науково-педагогічних досліджень. Теоретичні методи дослідження. Методичні прийоми. Загальнонаукові методи дослідження. Спеціальні методи дослідження.

Тема 3. Соціально-історичні характеристики розвитку вищої педагогічної освіти в Україні.

Навчально-виховні традиції Київської Русі. Братські школи, як осередки національної культури. Києво-Могилянська академія та інші вищі навчальні заклади України. Загальна характеристика принципів освіти. Система освіти в Україні: стан, перспективи.

Тема 4. Системи вищої педагогічної освіти за кордоном (США, Франції, Англії, Німеччині, Японії, Кореї, Китаї).

Характеристика вищої педагогічної освіти за кордоном. Основні методи і форми організації навчання у вищих навчальних закладах зарубіжжя. Порівняльна характеристика систем освіти України та різних країн світу (США, Франції, Англії, Німеччині, Японії, Кореї, Китаї).

Змістовий модуль 2. Розвиток особистості в процесі навчання та виховання

ЛЕКЦІЯ

Тема 6. Розвиток особистості як педагогічна проблема. Студентство як соціальна група.

Поняття про розвиток особистості. Етапи життя людини (в медичному, філософському та релігійному розумінні). Розвиток і виховання. Фактори розвитку: спадковість, середовище, виховання. Біологічне і соціальне у розвитку. Роль особистісної активної діяльності у розвитку. Особливості розвитку особистості та їх урахування у підходах до навчання і виховання.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Тема 5. Особистість, її структура, вікова періодизація розвитку особистості. Особливості студентського віку.

Поняття: «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність» у сучасній науці. Сутність головних теорій особистості. Структура особистості, ознаки. Розвиток і формування особистості, її соціалізація. Фактори розвитку особистості. Вікова періодизація психічного розвитку та етапи життєвого шляху особистості. Особливості студентського віку.

Тема 6. Модульний контроль 1. Загальні основи педагогіки у вищій школі.

МОДУЛЬ 2. Дидактика та мистецтво викладання у вищій школі

Змістовий модуль 3. Основи теорії навчання, освіти та виховання

ЛЕКЦІЇ

Тема 7. Дидактичні основи процесу навчання у вищій школі.

Поняття дидактики, її предмет і завдання. Основні категорії дидактики. Навчання як цілісний процес. Сутність процесу навчання. Основні функції навчання. Основні компоненти процесу навчання. Структура діяльності викладача в освітньому процесі. Види навчання. Умови ефективності процесу навчання. Знання, уміння та навички.

Тема 8. Закономірності та принципи освітнього процесу у вищій школі.

Поняття про закони і закономірності в педагогіці. Принципи навчання. Загальна характеристика принципів навчання: науковість, систематичність та послідовність, свідомість й активність, наочність, зв'язок навчання із життям, доступність, міцність, диференціація навчання, створення ситуації успіху у навчанні.

Тема 9. Форми, методи та засоби навчання у вищій школі.

Поняття форми організації навчання. Своєрідність форм навчання, їх класифікація. Аудиторні і позааудиторні форми навчання. Поняття про методи навчання та їх класифікація. Активні й інтерактивні методи навчання: дидактичні ігри, тренінг, коучинг, «мозковий штурм» тощо. Методи контролю і самоконтролю у навчанні. Засоби навчання. Використання комп'ютерної техніки у навчанні. Вибір оптимального поєднання методів і засобів навчання. Індивідуальний підхід у навчанні.

Тема 10. Інноваційні технології в навчанні.

Сутність, особливості технологій навчання. Характеристика технологій навчання. Особистісно орієнтоване навчання. Інформаційні технології навчання. Проблемне навчання. Кредитно-модульно-рейтингова система організації освітнього процесу (КМРСООП). Дистанційне навчання.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Тема 7. Дидактика. Основні категорії дидактики у вищій школі.

Предмет дидактики, її виникнення та розвиток. Сутність дидактики. Основні функції та категорії дидактики. Дидактичні ідеї визначних педагогів минулого. Категоріальний апарат дидактики. Основні функції і компоненти процесу навчання.

Тема 8. Принципи дидактики. Основні методи навчання у вищій школі.

Характеристика принципів дидактики. Поняття про методи навчання у вищій школі. Класифікація методів навчання у вищій школі.

Тема 9. Організаційні форми навчання у вищій школі.

Поняття про форми організації навчання у вищій школі. Види лекцій. Семінарські заняття, їх структура та класифікація. Практичні та лабораторні заняття (практично-лабораторні), їх мета зміст та методи проведення у вищій школі.

Тема 10. Сутність виховання, його структура та рушійні сили.

Поняття про виховання, структурні елементи виховного процесу. Принципи виховання, їх характеристика. Класифікація методів виховного процесу. Форми організації виховного процесу. Характеристика основних напрямків та змісту виховання у вищій школі.

Змістовий модуль 4. Педагогічна майстерність у вищій школі

ЛЕКЦІЇ

Тема 11. Педагог як суб'єкт освітнього процесу.

Педагогічна діяльність (сутність структура характеристика компонентів). Педагогічна взаємодія. Функції педагога. Сучасні вимоги до педагога вищої школи. Ціннісні орієнтації особистості викладача, їхня гуманістична спрямованість.

Тема 12. Педагогічна культура викладача, його професійна майстерність.

Поняття про педагогічну культуру викладача, її головні складові. Педагогічний досвід та педагогічні здібності, як головні ознаки педагогічної культури. Поняття про педагогічну майстерність, її складові компоненти. Основні критерії та рівні оволодіння професійною педагогічною майстерністю. Роль педагогічної творчості, творчого мислення викладача в установленні та формуванні його педагогічної майстерності.

Тема 13. Педагогічна техніка викладача – основа педагогічної майстерності.

Поняття про педагогічну техніку викладача, її структуру. Здатність педагога до саморегулювання. Використання прийомів саморегулювання. Шлях вольового впливу на емоційну сферу особистості викладача, студента. Професійно-педагогічна установка (сутність, класифікація, характеристика окремих видів).

Тема 14. Педагогічне спілкування як взаємодія.

Сутність, функції, особливості, принципи, критерії педагогічного спілкування. Рівні й стилі педагогічного спілкування. Бар'єри в процесі спілкування викладача зі студентами та моделі його поведінки. Структура педагогічного спілкування. Стили педагогічного управління.

Тема 15. Підвищення педагогічної майстерності викладача.

Формування іміджу викладача як запорука його успіху в майбутній педагогічній діяльності. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності. Роль профільних кафедр в установленні молодого викладача. Підвищення кваліфікації викладачів та атестація педагогічних кадрів.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Тема 11. Педагогічна майстерність викладача та мистецтво викладання у вищій школі.

Викладач вищого навчального закладу, як організатор освітнього процесу. Основні професійні якості педагога. Педагогічна діяльність. Педагогічна взаємодія. Функції педагога. Сучасні вимоги до педагога вищої школи.

Тема 12. Педагогічне спілкування, такт та етика викладача вищої школи.

Педагогічна культура та педагогічна майстерність викладача вищої школи. Сутність, функції, особливості, принципи, критерії педагогічного спілкування. Рівні і стилі педагогічного спілкування. Бар'єри в процесі спілкування педагога зі студентами та моделі його поведінки. Педагогічний такт та педагогічна етика викладача вищої школи. Структура педагогічного спілкування у вищій школі.

Тема 13. Модульний контроль 2. Дидактика та мистецтво викладання у вищій школі.

ТЕМАТИКА САМОСТІЙНИХ РОБІТ

1. Педагогіка вищої освіти
2. Головні етапи становлення педагогіки як науки: світовий контекст. Розвиток педагогічних ідей в Україні
3. Дослідження в галузі педагогіки
4. Етапи розвитку вищої педагогічної освіти в Україні
5. Вікова періодизація розвитку особистості
6. Підготовка до модульного контролю 1
7. Вибрані питання освіти й навчання особистості у вищій школі
8. Організація самостійної роботи студентів
9. Аналіз та оцінка навчальної діяльності студентів
10. Сучасні технології в освіті
11. Основні напрями діяльності викладача вищого навчального закладу
12. Науково-дослідна діяльність студентів магістратури
13. Підготовка до модульного контролю 2

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Педагогіка вищої освіти

Завдання 1. Розкрити теоретико-методологічні підходи до вивчення педагогіки вищої школи.

Завдання 2. Проаналізувати категорійно-понятійний апарат педагогіки вищої школи, Статут вищого навчального закладу.

Завдання 3. Охарактеризувати методологічні категорії вищої школи. Положення про державний вищий заклад освіти.

Завдання 4. Визначити основні принципи педагогіки вищої школи.

Тема 2. Головні етапи становлення педагогіки як науки: світовий контекст. Розвиток педагогічних ідей в Україні

Завдання 1. Описати виникнення виховання як соціального явища в найдавніші часи та яку роль відіграло виховання в країнах Стародавнього Сходу.

Завдання 2. Охарактеризувати зародження перших педагогічних теорій у глибинах античної філософії та Середньовіччя: Фома Аквінський, П'єр Абеляра та ін.

Завдання 3. Визначити специфіку становлення педагогіки як самостійної галузі наукового знання, розроблення нових педагогічних систем в епоху Реформації та Просвітництва.

Завдання 4. Розкрити сутність розвитку педагогічної практики в докняжій та княжій добі – формування й розвиток педагогічної думки.

Завдання 5. Розкрити сутність доби українського Відродження – заснування перших національних закладів вищого типу.

Завдання 6. Охарактеризувати історію розвитку педагогіки у вітчизняному контексті, стадії розвитку вітчизняної педагогіки.

Тема 3. Дослідження в галузі педагогіки

Завдання 1. Проаналізувати послідовність дій науково-педагогічного дослідження.

Завдання 2. Пояснити методи, які має в своєму арсеналі сучасна педагогіка. Навести теоретичне визначення кожного з них.

Завдання 3. Охарактеризувати методи педагогічного спостереження. Вказати на переваги і наслідки цього методу дослідження.

Завдання 4. Вказати вимоги до проведення анкетування, описати особливості застосування цього методу.

Завдання 5. Скласти глосарій (тлумачний словник ключових понять до теми: «Методи науково-педагогічних досліджень»).

Тема 4. Етапи розвитку вищої педагогічної освіти в Україні

Завдання 1. Охарактеризувати передісторію вищої школи освіти в Україні, українську вищу педагогічну школу до жовтневого перевороту (написати реферат).

Завдання 2. Визначити специфіку вищої педагогічної освіти доби Центральної Ради.

Завдання 3. Охарактеризувати відродження національної педагогічної освіти в незалежній українській державі.

Завдання 4. Скласти графологічну структуру вищої педагогічної освіти в США.

Завдання 5. Розкрити суть системи вищої педагогічної освіти в Японії, Китаї, Південній Кореї (за вибором).

Тема 5. Вікова періодизація розвитку особистості

Завдання 1. Проаналізувати вплив виховання на розвиток особистості та її формування в різні вікові періоди (підготувати доповідь).

Завдання 2. Охарактеризувати процес соціалізації особистості в різні вікові періоди.

Завдання 3. Ознайомитись з особливостями психофізичного розвитку студентського віку і врахувати їх у процесі організації освітньої діяльності.

Завдання 4. Виділити особистості як цілісної системи психічних властивостей людини.

Завдання 5. Охарактеризувати схеми вікової періодизації особистості, розроблені різними авторами у різні періоди розвитку педагогіки Аристотеля, Коменського Я.А., Руссо Ж.Ж., Крутецького В. Еріксона Е., Біррена Д. та ін. (за вибором).

Тема 6. Вибрані питання освіти й навчання особистості у вищій школі

Завдання 1. Відобразити міждисциплінарні зв'язки дидактики пов'язаної з іншими науками (у рисунку, схемі).

Завдання 2. Охарактеризувати поняття «оптимізація процесу навчання», зазначити його критерії.

Завдання 3. Проаналізувати провідні функції навчання (освітню, розвиваючу, виховну). Відобразити графічно структуру функцій освітнього процесу.

Завдання 4. Описати взаємозв'язок і взаємозумовленість між категоріями дидактики.

Завдання 5. Проаналізувати принципи реалізації основних положень Національної доктрини розвитку освіти.

Тема 7. Організація самостійної роботи студентів

Завдання 1. Описати класифікацію самостійної роботи студентів.

Завдання 2. Назвати основні види організації самостійної роботи студентів.

Завдання 3. Перелічити основні вимоги до керівництва самостійною роботою студентів.

Завдання 4. Охарактеризувати основні рівні сформованості умінь самостійної роботи у студентів.

Завдання 5. Охарактеризувати форми самостійної роботи студентів.

Тема 8. Аналіз та оцінка навчальної діяльності студентів

Завдання 1. Охарактеризувати види контролю у вищій школі.

Завдання 2. Пояснити суть методів контролю у вищій школі.

Завдання 3. Проаналізувати оцінку знань умінь і навичок у вищій школі.

Завдання 4. Охарактеризувати норми і критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.

Завдання 5. Виділити рівні та критерії оцінювання загальних досягнень у вищому навчальному закладі.

Тема 9. Сучасні технології в освіті

Завдання 1. Розкрити сутність і взаємозв'язок понять освітні, педагогічні та навчальні технології.

Завдання 2. Проаналізувати різні підходи до класифікації педагогічних технологій.

Завдання 3. Охарактеризувати сутність технології «ситуації успіху».

Завдання 4. Розкрити сутність технології навчання як дослідження.

Завдання 5. Дати характеристику інформаційним (комп'ютерним) технологіям та технологіям дистанційного навчання.

Тема 10. Основні напрями діяльності викладача вищого навчального закладу

Завдання 1. Визначити специфіку професійної діяльності викладача вищого навчального закладу.

Завдання 2. Пояснити функції викладача вищого навчального закладу.

Завдання 3. Ознайомитися з правами та обов'язками викладача вищого навчального закладу.

Завдання 4. Охарактеризувати напрями діяльності викладачів вищого навчального закладу.

Завдання 5. Розкрити сутність поняття педагогічного професіоналізму.

Тема 11. Науково-дослідна діяльність студентів магістратури

Завдання 1. Визначити роль науково-дослідної роботи студентів-магістрів у становленні їх фаху.

Завдання 2. Назвати основні види самостійної дослідницької роботи студентів у вищому навчальному закладі.

Завдання 3. Виділити основні напрямки магістерської роботи.

Завдання 4. Перелічити вимоги до виконання магістерських робіт.

Завдання 5. Охарактеризувати рівні готовності студентів до науково-дослідницької діяльності.

Література для вивчення дисципліни

Основна (базова):

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
2. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: Навчальний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 396 с.
3. Ковальчук Лариса Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 608 с.
4. Максименко С.Д., Євтух М.Б., Коваленко В.В., Цехмістер Я.В., Лазуренко О.О. Психологія та педагогіка. / За ред. С.Д. Максименка. – Київ, 2013.
5. Максименко С.Д., Євтух М.Б., Цехмістер Я.В., Лазуренко О.О. Психологія та педагогіка. – Київ, 2012.

	<p>Допоміжна:</p> <ol style="list-style-type: none"> Бандурка О.М. Основи педагогічної техніки: Навч. посібник / О.М. Бандурка, Тюріна В.О., Федоренко О.І. – Харків: ТИТУЛ, 2006. – 176с. Вища освіта України і Болонський процес: навч. посіб. / за ред. Кременя В.Г.: авт. кол.: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д. та ін. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи; Навчальний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / Вітвицька С. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 396 с. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посібник / Волкова Н.П. – К.: ВЦ «Академія», 2006 – 256 с. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / Кузьмінський А. – К.: Знання, 2005. – 486 с. – (Вища освіта ХХІ століття). 																																							
<p>Поточний та підсумковий контроль</p>	<p>Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському занятті з обов'язковим виставленням оцінки у формі усного та письмового опитування.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту наприкінці II семестру, який складається з двох модульних оцінок – письмової та усної. Письмова частина проводиться у формі комбінованого тесту. Усна - у формі бесіди за вивченими темами.</p>																																							
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання</p>	<p>Лекції, презентації, дискусії, індивідуальні дослідження.</p> <p>У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище MOODLE, Google Meet, Google Classroom, Classtime.</p> <p>Лекції та семінарські заняття будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet.</p> <p>Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber.</p>																																							
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, або Google Classroom.</p> <p>У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.</p>																																							
<p>Критерії оцінювання</p>	<p style="text-align: center;">Схема нарахування та розподіл балів</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th colspan="6">Поточне оцінювання, МК та самостійна робота</th> <th rowspan="2">СМО</th> <th rowspan="2">ПМО</th> <th rowspan="2">ECTS</th> <th rowspan="2">За національною шкалою</th> </tr> <tr> <th colspan="6">Модуль 1</th> </tr> <tr> <th>T1</th> <th>T2</th> <th>...Tn</th> <th>САП</th> <th>МК 1</th> <th>МО</th> <th></th> <th></th> <th></th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>73</td> <td>75</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>C</td> <td>добре</td> </tr> </tbody> </table> <p>T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1; САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100-бальну шкалу; МК - модульний контроль; МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК; СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО; ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною, національною шкалою та ECTS.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 33%;">За 100-бальною шкалою</td> <td style="width: 33%;">За національною шкалою</td> <td style="width: 33%;">За шкалою ECTS</td> </tr> </table>	Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою	Модуль 1						T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО					4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS
Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО					ECTS	За національною шкалою																											
Модуль 1																																								
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО																																			
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре																															
За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS																																						

90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79	добре	C
60-69	задовільно	D
51-59	задовільно	E
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F

Питання до підсумкового контролю

1. Виникнення педагогіки як науки її становлення та розвиток.
2. Історія становлення педагогічної науки в Античну добу.
3. Історія становлення педагогічної науки в добу Середньовіччя.
4. Історія становлення педагогічної науки в добу Відродження.
5. Історія становлення педагогічної науки в добу Просвітництва.
6. Педагогіка у світі в XIX – XX ст.
7. Культурний і просвітній розквіт Київської Русі.
8. Розвиток педагогічної думки в епоху культурного відродження України (XVI – XVIIIст.).
9. Навчально-виховні традиції Київської Русі.
10. Братські школи, як осередки національної культури.
11. Києво-Могилянська академія та інші вищі навчальні заклади України.
12. Загальна характеристика принципів освіти.
13. Українська освіта і педагогіка наприкінці XVIII - на початку XX ст.
14. Уроки XX ст.: шлях до національної школи.
15. Класичні університети України періоду нової та новітньої історії.
16. Педагогічна освіта в Україні радянського періоду.
17. Відродження національної педагогічної освіти в незалежній Україні.
18. Вхід України у Європейський освітній простір. Ступенева педагогічна освіта.
19. Класифікація методів науково-педагогічних досліджень.
20. Метод та методика науково-педагогічних досліджень.
21. Теоретичні методи дослідження.
22. Методичні прийоми.
23. Загальнонаукові методи дослідження.
24. Спеціальні методи дослідження.
25. Характеристика вищої педагогічної освіти за кордоном.
26. Основні методи і форми організації навчання у вищих навчальних закладах зарубіжжя.
27. Порівняльна характеристика систем освіти України та різних країн світу (США, Франції, Англії, Німеччині, Японії, Кореї, Китаї).
28. Поняття про розвиток особистості.
29. Етапи життя людини (в медичному, філософському та релігійному розумінні).
30. Розвиток і виховання.
31. Фактори розвитку: спадковість, середовище, виховання.
32. Біологічне і соціальне у розвитку.
33. Роль особистісної активної діяльності у розвитку.
34. Особливості розвитку особистості та їх урахування у підходах до навчання і виховання.

35. Основи теорії навчання, освіти та виховання.
36. Поняття дидактики, її предмет і завдання.
37. Основні категорії дидактики.
38. Навчання як цілісний процес.
39. Сутність процесу навчання.
40. Основні функції навчання.
41. Основні компоненти процесу навчання.
42. Структура діяльності викладача в освітньому процесі.
43. Види навчання.
44. Умови ефективності процесу навчання.
45. Знання, уміння та навички.
46. Закони і закономірності в педагогіці.
47. Принципи навчання.
48. Загальна характеристика принципів навчання: науковість, систематичність та послідовність, свідомість й активність, наочність, зв'язок навчання із життям, доступність, міцність, диференціація навчання, створення ситуації успіху у навчанні.
49. Форми організації навчання у вищій школі та їх класифікація.
50. Аудиторні і позааудиторні форми навчання.
51. Методи навчання та їх класифікація.
52. Активні й інтерактивні методи навчання: дидактичні ігри, тренінг, коучинг, «мозковий штурм» тощо.
53. Методи контролю і самоконтролю у навчанні.
54. Засоби навчання.
55. Індивідуальний підхід у навчанні.
56. Особливості та характеристика технологій навчання.
57. Особистісно орієнтоване навчання.
58. Інформаційні технології навчання.
59. Проблемне навчання.
60. Кредитно-модульно-рейтингова система організації освітнього процесу (КМРСООП).
61. Дистанційне навчання.
62. Практичні та лабораторні заняття (практично-лабораторні), їх мета зміст та методи проведення у вищій школі.
63. Виховання та структурні елементи виховного процесу.
64. Принципи виховання, їх характеристика.
65. Класифікація методів виховного процесу.
66. Форми організації виховного процесу.
67. Характеристика основних напрямків та змісту виховання у вищій школі.
68. Педагогічна діяльність та сучасні вимоги до педагога вищої школи.
69. Ціннісні орієнтації особистості викладача, їхня гуманістична спрямованість.
70. Педагогічна культура викладача, її головні складові.
71. Педагогічний досвід та педагогічні здібності, як головні ознаки педагогічної культури.
72. Поняття про педагогічну майстерність, її складові компоненти.
73. Основні критерії та рівні оволодіння професійною педагогічною майстерністю.

	<p>74. Роль педагогічної творчості, творчого мислення викладача в установленні та формуванні його педагогічної майстерності.</p> <p>75. Поняття про педагогічну техніку викладача, її структуру.</p> <p>76. Саморегулювання та використання прийомів саморегулювання.</p> <p>77. Шлях вольового впливу на емоційну сферу особистості викладача, студента.</p> <p>78. Професійно-педагогічна установка (сутність, класифікація, характеристика окремих видів).</p> <p>79. Сутність, функції, особливості, принципи, критерії педагогічного спілкування.</p> <p>80. Структура, рівні й стилі педагогічного спілкування та управління.</p> <p>81. Бар'єри в процесі спілкування викладача зі студентами та моделі його поведінки. Структура педагогічного спілкування. Стилi педагогічного управління.</p> <p>82. Формування іміджу викладача як запорука його успіху в майбутній педагогічній діяльності.</p> <p>83. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності.</p> <p>84. Роль профільних кафедр в установленні молодого викладача.</p> <p>85. Підвищення кваліфікації викладачів та атестація педагогічних кадрів.</p>
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу